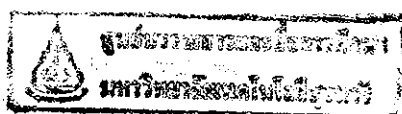

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลเกล็ดเก๋า
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

ศราวดี สุวรรณรักษ์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย

อาจารย์ที่ปรึกษา : พันเอก ดร.วรศิษฐ์ อุทัย

ISBN

สารนิพนธ์ฉบับนี้ จะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ภายในหมู่บ้าน หนองไม้ตาย โดยที่ผู้วิจัยได้เข้าไปปฏิบัติงาน และดำเนินการในเรื่องของการเก็บข้อมูล ระหว่าง เดือน ธันวาคม ถึง เดือน สิงหาคม 2545 และพบว่า การบริหารจัดการในด้านของบุคลากรและเงินทุนนั้น จัดแบบง่ายๆ ไม่ซับซ้อน แต่ชาวบ้านมีความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งในเรื่องของการเลือกตั้ง และการจัดกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุน ชาวบ้านจะค่อนข้างมีการตื่นตัว และดำเนินกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา ผู้นำของหมู่บ้านและความร่วมมือของสมาชิกในหมู่บ้านมีมาก ทำให้กองทุนมีความเข้มแข็ง โดยในส่วนของการดำเนินธุรกิจภายในหมู่บ้าน เพื่อบรรลุ ถึงเป้าหมายของกองทุนนั้น ทางหมู่บ้านได้มีการสนับสนุน การรวมกลุ่ม เพื่อจัดตั้งกลุ่มธุรกิจขึ้นภายใน แต่เนื่องจาก สมาชิกในหมู่บ้านนั้น มีอาชีพ และงานประจำ จึงทำให้การรวมกลุ่มนั้น มีสมาชิกเพียงไม่กี่คน และมีการรวมกลุ่มธุรกิจจัดตั้งขึ้นมาเพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้น ในการจัดการเกี่ยวกับปล่อยเงินกู้กองทุนหมู่บ้าน พบว่า การจัดการเป็นไปอย่างมีระบบ และเป็นกระบวนการขั้นตอนของระเบียบกองทุนหมู่บ้านที่ได้กำหนดขึ้น แต่จะมีปัญหาในส่วนของ การไม่เข้าใจในเรื่องของการจัดทำระบบบัญชีและปัญหาของผู้กู้ ที่ค้างชำระการส่งเงินกองทุนให้เป็นไปตามกำหนดที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตายทั้งในปัจจุบัน และในอนาคตต่อไปนั้น คาดว่ามีแนวโน้มที่จะเกิดผลดี ในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในเรื่องของการทำมาหาเลี้ยงชีพ การส่งเสริมการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่หมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกในหมู่บ้านพร้อมที่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จากทั้งผู้นำหมู่บ้าน รวมถึงสมาชิก ในการทำงานที่เป็นระบบ และสามารถทำงานร่วมกันได้ จึงเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาหมู่บ้านนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาบริหารจัดการและประเมินโครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

ท.อ. อัม ๐

(อาจารย์วรศิษฐ์ อุษัย)

กรรมการสอบ

อ. ๒๒๒
(นางสาว อรุณา แก้วกัญญา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

๐๓

(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน- 9 ปี.ค. 2545 พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทุก ๆ ท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษา ทั้ง 2 ท่านดังนี้

อาจารย์พันเอก ดร.วรศิษย์ อุชัย

รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ ธรรมถาวร

และ คุณวาสนา แก้วกล้า ซึ่งเป็น อาจารย์นิเทศก์ ที่ได้ช่วยกรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการ
ตรวจสอบคุณภาพ และดูแล ในเรื่องของการจัดทำสารนิพนธ์ ให้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ พี่ธนชล ไชชิน, พี่รังสรรค์ ไชชิน, นายบรรณดิษฐ์ วันสูงเนิน และคณะ
กรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย และสมาชิกในชุมชนทุก ๆ ท่าน ที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูลต่าง ๆ ในการ
จัดทำตลอดระยะเวลาปฏิบัติงาน และให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ, คุณแม่ ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ บัณฑิตกองทุนและที่ผู้วิจัยไม่ได้เอ่ยนาม
ไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้ช่วยเป็นกำลังใจที่ดีในการทำงาน และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา

ศราวดี สุวรรณรักษ์

ผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
หน้าอนุมัติ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	3
4. วิธีดำเนินการ.....	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	9
3. แบบติดตามการสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	11
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	12
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	14
7. หลักการประเมินแบบชีพชีพอเดล.....	16
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย....	18
9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ	20

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

1. รูปแบบการประเมิน และเครื่องมือ	24
2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล.....	25
3. ตัวชี้วัดบริบท และตัวแปรที่ศึกษา.....	26
4. ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม และตัวแปรที่ศึกษา.....	27
5. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่ และตัวแปรที่ศึกษา.....	30
6. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธี และตัวแปรที่ศึกษา.....	31
7. การแจกแจงตัวแปร และลักษณะของค่าบนตัวแปร	31

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	38
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	45
3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้.....	50
4. ผลที่เกิดจากการเกิดกองทุนหมู่บ้าน.....	50
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์	51

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	54
2. วิธีการดำเนินการ.....	54
3. ผลการดำเนินงาน	55
4. อภิปรายผล	56
5. ข้อเสนอแนะ.....	58

บรรณุกรม

ภาคผนวก.....

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลโดยการนำของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร มีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและบริหารจัดการหมู่บ้าน/ชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน องค์กรราชการ/เอกชน ประชาสังคม เพื่อเน้นไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้รับการอนุมัติจัดตั้งกองทุน และได้รับการจัดสรรโอนเงิน 1 ล้านบาทเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วนั้น จึงจำเป็นต้องหาหลักการ วิธีการ เป้าหมาย ในการที่จะทำให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของเงินตามนโยบายของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้กองทุนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

เพื่อให้ได้ทราบผลของการบริหารจัดการกองทุนว่ามีการบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ประการหนึ่งและอีกประการหนึ่งเพื่อสนับสนุนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จึงมีโครงการประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งให้นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้าน เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและวิจัยข้อมูลโดยแบบรายงานต่างๆ ตลอดจนติดตามประเมินผลการดำเนินการในรูปของสารนิพนธ์ เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงจุดแข็งจุดอ่อนของการบริหารจัดการกองทุนและทิศทางข้างหน้าในปีต่อไปซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโครงการของแต่ละหมู่บ้าน อีกนัยหนึ่งเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะและความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการเรียนรู้ชุมชนและท้องถิ่น โดยกำหนดให้ระเบียบบริหาร

จัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย การวิจัยชุมชน การจัดการและวางแผนธุรกิจ การจัดการธุรกิจชุมชน และการประเมินเพื่อพัฒนา ซึ่งเนื้อหาในหลักวิชาเหล่านี้มุ่งเน้นไปสู่การปฏิบัติจริงทั้งเพื่อตัวบัณฑิตเองและเพื่อคณะกรรมการตลอดจนสมาชิกกองทุน เช่น ด้านการเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การประเมินผลโครงการ และการตลาด ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็น กรณีศึกษาตามหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย บรรลุเป้าหมายมากเพียงใดในด้านต่างๆดังนี้

2.2.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.2.2 ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.2.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.2.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน กับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2.2.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับประเทศ

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านหนองไม้ตาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี ที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ใช้ในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ ได้นำกรอบแนวคิดทฤษฎีและรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นหลักในการดำเนินงาน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ

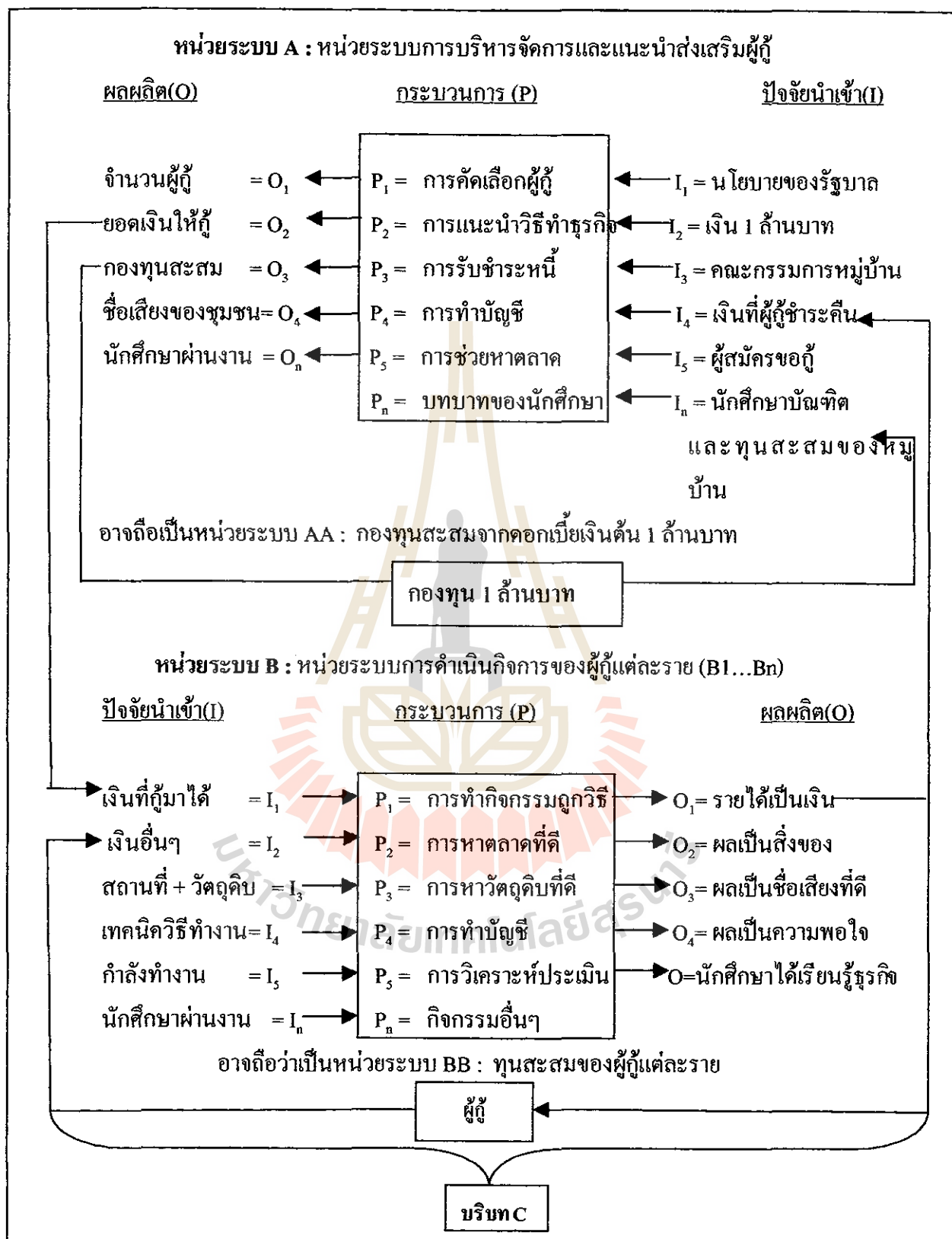
สตัฟเฟิลบีม ได้กล่าวไว้ว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ”

โดยที่อักษรต่างๆมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ ผลผลิต

(ชุดวิชาที่เรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 89-90)

และแผนภาพข้างล่างต่อไปนี้จะแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพีพีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่แสดงให้เห็นระบบ A และระบบ B ที่เชื่อมโยงกัน

จากแผนภูมิที่ 1 นี้แสดงโดยภาพรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตายและผู้กู้ จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A โดยระบบ A (กองทุน 1 ล้านบาท) จะเป็นระบบใหญ่ ภายในระบบ A ยังมี ระบบ AA ซึ่งหมายถึงกองทุนสะสมที่ได้มาจากดอกเบี้ยของเงินต้น 1 ล้านบาท หรือเงินได้จากกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งหมู่บ้านอาจนำมาเป็นปัจจัยนำเข้าต่อไปได้

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B (ผู้กู้) เป็นระบบย่อยหลาย ๆ ระบบ (คน) ที่อยู่ในระบบใหญ่ จะเห็นว่าระบบ A และระบบ B มีความเชื่อมโยงกันดังนี้ ผลผลิต(O) ของ ระบบ A จะถูกโยงมาเปลี่ยนเป็นปัจจัยนำเข้า(I) ของระบบ B และ ผลผลิต(O) ของระบบB จะเปลี่ยนเป็นปัจจัยนำเข้า(I) ของระบบ A เป็นต้น

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้กู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท C ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุน

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 4.1 ศึกษาให้เข้าใจถึงเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย
- 4.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย
- 4.3 ใช้ชีพชีพอเนลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 4.4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- 4.5 เขียนตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ตามขั้นตอนที่ได้วางเอาไว้

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

จากผลการศึกษาครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ ดังต่อไปนี้

5.1 ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

5.2 ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนฯ

5.3 ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ในหมู่บ้าน

5.4 ผู้ศึกษาได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

ปรัทัศนัวรรณกรรม

หลักวิชาต่างๆ ที่ปรากฏในบทนี้ เป็นหลักวิชาการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาการด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมิน ครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและประเด็นเทคนิคการประเมินดังกล่าวมี 9 ด้าน ได้แก่

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมิน โครงการรูปแบบการประเมินแบบ จีพีพีโมเดล
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย
9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่ง ได้แถลงต่อรัฐสภา ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็ก และ เพื่อเป็นการสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน

และชุมชนเมือง พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการ จัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1.2.1 ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 1.2.2 การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนหมู่บ้าน
- 1.2.3 การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินตามแนวทางในหมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางในการ พัฒนา

1.2.4 การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1.3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนา อาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชน

1.3.2 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

1.3.3 เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การ สร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอ เพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.3.4 เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.3.5 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนใน หมู่บ้าน

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.4.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง ชาติ พ.ศ. 2544 (รายละเอียดเพิ่มเติมดูในภาคผนวก)

1.4.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (รายละเอียดเพิ่มเติมดูในภาคผนวก)

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นหลักการในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า “กทบ.”
- 2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งได้อีก
- 3) นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
 - ตาย
 - ลาออก
 - เป็นบุคคลล้มละลาย
 - คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
 - เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- 4) การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด
- 5) คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้
 - 5.1) กำหนดนโยบาย
 - 5.2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 - 5.3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 - 5.4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ

- 5.5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน
- 5.6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- 5.7) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน
- 5.8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- 5.9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือ ลูกจ้างของส่วนราชการ หรือปฏิบัติงานตามปกติ

5.10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินของกองทุน ให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

5.11) การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 5.9) มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลมให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เข้าประชุมคำตอบแทนตามอัตราที่กำหนด

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- 1) ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- 2) สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
 - 2.2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
 - 2.3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
 - 2.4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
 - 2.5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
 - 2.6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้การประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
 - 2.7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
 - 2.8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

2.9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการ ในส่วนการบริหารกองทุน

2.10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

2.11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(รายละเอียดเพิ่มเติมดูในภาคผนวก)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวคือว่า

3.1 จะต้องมีครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม

3.2 การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

3.2.1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

3.2.2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุสิบปีบริบูรณ์

3.2.3) ปฏิบัติอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.2.4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

3.2.5) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

3.2.6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดต่อการกำหนดโทษหรือการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

3.2.7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด

3.2.8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

3.2.9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

- 4.1 การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- 4.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- 4.3 ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
- 4.4 ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
- 4.5 การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- 4.6 การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
- 4.7 การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

(รายละเอียดเพิ่มเติมดูในภาคผนวก)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 มีดังต่อไปนี้

5.1 ที่ตั้ง

ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย เลขที่ 39 หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

5.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- 5.2.1 เพื่อกอบกู้บ้านเมืองในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ
- 5.2.2 เพื่อช่วยเหลือชุมชนให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว
- 5.2.3 เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- 5.2.4 เพื่อนำวัสดุจากท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- 5.2.5 เพื่อนำดอกเบี้ยต่างๆที่ได้มาจัดทำเป็นกองทุนและสวัสดิการของหมู่บ้าน

5.3 แหล่งที่มาของกองทุน

- 5.3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- 5.3.2 เงินกู้ยืม
- 5.3.3 ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- 5.3.4 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 5.3.5 เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- 5.3.6 เงินค่าหุ้น
- 5.3.7 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- 5.3.8 เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพันอื่นใด

5.4 คุณสมบัติของสมาชิก

- 5.4.1 เป็นสมาชิกบ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 โดยมีภูมิลำเนาอยู่หมู่ที่ 4 ไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนมีการจัดตั้งกองทุน
- 5.4.2 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามข้อบังคับของหมู่บ้าน
- 5.4.3 ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือ สติพินเพื่อนไม่สมประกอบ
- 5.4.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

5.4.5 มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5.5 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

5.5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน

5.5.2 ผู้ที่คุณสมบัติตามข้อ 5.4 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ปีละ 1 ครั้ง โดยสมัครเป็นสมาชิกได้เป็นรายบุคคล

5.5.3 คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

5.5.4 การรับสมาชิกเข้ากลุ่มจะต้องได้รับความเห็นชอบ จากที่ประชุมของกลุ่มก่อน

5.6 การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

5.6.1 ตาย

5.6.2 ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

5.6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

5.6.4 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม

5.6.5 จงใจฝ่าฝืนในระเบียบหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ความช่วยเหลือหรือความร่วมมือกับกองทุนหรือไม่ได้ในให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

5.6.6 นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

(รายละเอียดเพิ่มเติมดูในภาคผนวก)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

6.1 สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6.2 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้ การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

6.3 ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

6.3.1 ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

6.3.2 ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

6.3.3 การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

6.4 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6.5 ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

6.6 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

6.7 ในกรณีที่ผู้กู้คิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้ เมื่อมีเหตุอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

6.8 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบ ชิพพ์โมเดล

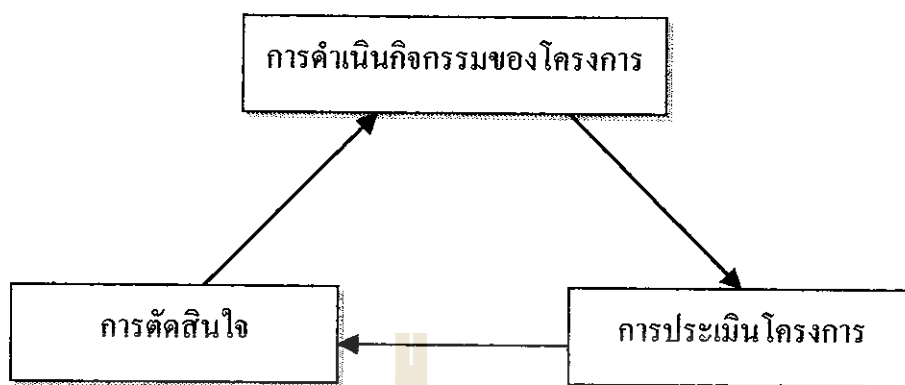
รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการของกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ได้ทำรูปแบบ ดังต่อไปนี้

7.1 รูปแบบการประเมินแบบชิพพ์โมเดล

สต๊ฟเฟิลบีม ได้สรุป “ รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิพพ์โมเดล ” (สถาบันราชภัฏ ,สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2545).ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา : ทักษะทองการพิมพ์ :89-91) ดังนี้

“ การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ ”

โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ

แผนภูมิที่ 2 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสต๊ฟเฟิลบีม

สต๊ฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสต๊ฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน ว่า รูปแบบการประเมินแบบซิพพ์ (CIPP MODEL) ที่มาจากภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C)

เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)

เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)

เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไป มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์โครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decision)

เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision)

เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision)

เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้ เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจ เพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision)

เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือ ปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไปและสัฟเฟิลบีม ได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย เป็นโครงการที่ มุ่งเน้นสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้ว เสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน อย่างยั่งยืน โดยกำหนดให้ผู้ทำสารนิพนธ์ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านหนองไม้ตาย ให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการ บริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมิน ผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการ พัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ ดังโครงการต่อไปนี้

1. โครงการส่งเสริมอาชีพสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

1.1 วัตถุประสงค์

- 1.1.1 เพื่อให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกิดรายได้
- 1.1.2 เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถในด้านอาชีพแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- 1.1.3 เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละกลุ่มอาชีพ
- 1.1.4 ให้สมาชิกเสนอแนะปัญหาตลอดจนแสดงแนวความในการแก้ปัญหาาร่วมกัน
- 1.1.5 เพื่อเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกผู้กู้ยืม

1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.2.1 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีรายได้จริง
- 1.2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านสามารถนำความรู้ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 1.2.3 ทำให้สมาชิกมีประสบการณ์ใหม่เกิดขึ้น
- 1.2.4 สมาชิกสามารถทำงานร่วมกับกลุ่มและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองได้
- 1.2.5 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านเกิดอาชีพและมีรายได้จากอาชีพมากขึ้น

2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

2.1 วัตถุประสงค์

- 2.1.1 เพื่อเพิ่มความรู้ด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน แก่คณะกรรมการกองทุน
- 2.1.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 2.1.3 เพื่อการบริหารกองทุนหมู่บ้าน บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

หมู่บ้าน

2.1.4 เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละหมู่บ้านพร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

2.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 2.2.1 คณะกรรมการกองทุนมีความรู้ในการบริหารจัดการกองทุนมากขึ้น
- 2.2.2 คณะกรรมการทำงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
- 2.2.3 ได้รับทราบปัญหาที่แท้จริง ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาได้
- 2.2.4 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษาบัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมพัฒนาและติดตามประเมินผลการวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.5 เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท

2.2.6 เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง

2.2.7 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

อ้างอิงจาก www.meechaithailand.com วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 สรุปได้ใจความ ดังนี้
กองทุนชุมชนภาคเหนือ เกรง "โครงการกองทุนหมู่บ้าน" อาจไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

นายศรีสะเกษ สมาน กรรมการกองทุนชุมชนภาคเหนือ จ.ลำปาง เปิดเผยว่า จากกรณีที่จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดเดียวที่มีการรายงานจากคณะกรรมการระดับจังหวัด ว่ามีหมู่บ้านที่ไม่ผ่านเกณฑ์ความพร้อมจำนวน 13 หมู่บ้านนั้น จากการสังเกตการณ์และลงพื้นที่พบว่า หมู่บ้านที่ผ่านเกณฑ์การเตรียมความพร้อมมีจำนวนน้อยมาก โดยหมู่บ้านที่ผ่านเกณฑ์แบบทั้งหมด จะให้เจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้วางระเบียบ และหลักเกณฑ์ความพร้อมของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ แต่ไม่ได้เกิดจากการจัดเวทีชาวบ้าน และไม่ได้ผ่านกระบวนการตามกรอบที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ทั้งนี้ เป็นเพราะโครงการนี้ค่อนข้างเร่งรัด ทำให้กระบวนการและกลไกต่าง ๆ เป็นไปอย่างรีบร้อน และไม่ได้เป็นโครงการที่เกิดจากการร่วมคิดร่วมทำอย่างแท้จริง ทำให้โครงการนี้อาจเหมือนกับ โครงการมิยาซาวา ซึ่งเป็นเงินที่ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับประจำวันพฤหัสบดีที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2545

ได้กล่าวถึงกองทุนหมู่บ้านในเรื่องของการทำบัญชี ซึ่งสรุปได้ใจความ ดังนี้

การจัดทำบัญชีเกรงว่าผู้ทำบัญชีมีความรู้น้อย ถึงแม้จะผ่านการอบรมแล้วก็ยังไม่แน่ใจว่าจะทำได้เพราะรูปแบบเข้าใจยากและมีความแตกต่างกับบัญชีที่ทำอยู่มากมีช่องการลงบัญชีมากกว่า 10 ช่อง สำหรับข้อเสนอแนะกรรมการกองทุนเป็นห่วงเรื่องการจัดทำบัญชี อาจเกิดการผิดพลาดได้เพราะรูปแบบและวิธีการลงบัญชีค่อนข้างมาก มีหลายช่อง ไม่เหมือนกับบัญชีเงินกองทุนที่มีอยู่

แล้วอยากจะทำให้มีการปรับรูปแบบวิธีการให้ถ่ายทอดชาวบ้านที่ไม่ได้เรียนหนังสือมาก เพราะส่วนใหญ่จะจบการศึกษาแค่ ป.4 พร้อมกันนี้น่าจะเป็นของชาวบ้านที่คิดเองเหมือนกับบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ที่ทำอยู่ และไม่น่าจะต้องใช้ระบบบัญชีของกรมบัญชีกลางที่สำคัญการกำหนดแนวทางของกองทุนขัดแย้งกับการปฏิบัติจริง โดยการบอกให้ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง แต่มีหลายอย่างที่กำหนดให้ชาวบ้านทำ ดังนั้น อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนโดยจัดให้มีการประชุมหมู่บ้านที่ดำเนินการแล้ว มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความจริง 4 ประการ ดังที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์
ในบทที่ 1 คือ

1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย บรรลุเป้าหมายมากเพียงใด
ในด้านต่างๆดังนี้

1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิภาพ
ของสมาชิก

1.2 ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของ
ตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน กับทั้งสังคมก็มี
ภูมิคุ้มกัน

1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายดัง
กล่าวมีอะไรบ้าง

3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความ
เชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับประเทศ

4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านหนองไม้ตาย และเพื่อทราบ
ข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ดังนั้นในบทที่ 3 จึงมีการดำเนินการ 7 ด้าน ดังนี้

- 1) รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ
- 2) ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล
- 3) ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา
- 4) ตัวชี้วัดประเมิน โครงการภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา
- 5) ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา

6) ตัวชี้วัดประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา

7) การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1.1 รูปแบบการประเมิน

1.) หลักการพื้นฐานของการประเมินเป็นการประเมินตามรายงานสภาพจริง หรือที่เรียกกันว่า “Authentic Evaluation”

2.) การตัดสินคุณค่า ความเด่น ความคืบหน้า ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประเมิน แต่อาจทำในเชิงชี้แนะสำหรับตัวบ่งชี้บางตัวเท่านั้น

3.) การกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินของค่าตัวบ่งชี้จะไม่กระทำไว้ล่วงหน้า แต่จะทำการเก็บข้อมูลก่อนสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วจึงค่อยพิจารณาว่าควรกำหนดเกณฑ์ตัดสินสำหรับตัวบ่งชี้ใดบ้างแล้วจึงค่อยพิจารณาการตัดสินตามเกณฑ์นั้น ส่วนตัวบ่งชี้ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ก็เสนอผลโดยไม่มีการตัดสินค่า แต่เป็นการรายงานผลข้อมูลตามสภาพจริง

4.) รูปแบบการประเมินเป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับ จิฟฟ์โมเดล(CIPP Model : Context – Input – Process – Product) แบบจำลองจิฟฟ์โมเดล ระบุว่า จะประเมินในด้านต่างๆดังนี้ คือ

4.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation)

เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย

4.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้

4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

เป็นการประเมินกระบวนการทั้งสองหน่วยระบบ คือหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้

4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งผู้ และหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้แต่ละราย

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย ได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม ประกอบด้วย

- 1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน)
- 4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน)
- 6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน)
- 7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตายครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบชีฟฟ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตายครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.1.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย(หน่วยระบบ B) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ(Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต(Product Indicator)

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

แนวทางดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในวิธีวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลแต่มุ่งให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ดังนั้น จึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

2.2.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้นๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ดูแล และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินงานของผู้ดูแลราย

2.2.2 วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วยหลายวิธีอันได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร.1 – บร.12 เก็บข้อมูล
- 2) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 3) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- 4) การสังเกตแบบไม่มีส่วนรวม
- 5) วิธีสังเคราะห์ข้อมูล

ในการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้ด้วยวิธีต่างๆ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน ถ้าพบว่า มีข้อแตกต่างก็ทำการตรวจสอบกับแหล่งที่มา หรือแหล่งอื่นที่มีความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงและจัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจน ดังปรากฏในบทที่ 4

3. ตัวชี้วัด บริบทและตัวแปรที่ปรึกษา

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 บริบทระดับประเทศ

เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัวบ่งชี้อื่นๆ ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ และ ตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) ความยากจนของประเทศ
- 2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
- 3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 4) สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 5) ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 6) บรรยากาศความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
- 7) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

3.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านหนองไม้ตาย สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน , ชุมชนและตัวบ่งชี้อื่น ๆ ในแบบรายงาน บร. 1 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในหมู่บ้านหนองไม้ตาย ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- 2) แผนที่หมู่บ้าน
- 3) ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ
- 4) การคมนาคม
- 5) สภาพภูมิประเทศและการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเกษตร
- 6) สาธารณูปโภคและสาธารณูปการของหมู่บ้าน
- 7) ประชากร
- 8) การศึกษา
- 9) ลักษณะทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตายโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตายจึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 - 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
 - 2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
 - 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
 - 2.5 ผู้สมัครขอกู้
 - 2.6 นักศึกษาบัณฑิตและทุนสะสมของหมู่บ้าน
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - 3.3 การรับชำระหนี้
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การช่วยเหลือตลาด
 - 3.6 บทบาทของนักศึกษา
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปรต่อไปนี้
 - 4.1.1 จำนวนผู้กู้
 - 4.1.2 ยอดเงินให้กู้
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 จำนวนผู้กู้ที่ได้
 - 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
 - 4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)
 - 4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
 - 4.3.2 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้ดูแลราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับ ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้ดูแลและครอบครัว

1.3.2 ทรัพย์สินของผู้ดูแลและเครือข่าย

1.3.3 หนี้สินธนาคารของผู้ดูแล

1.3.4 หนี้สินทุนนอกระบบของผู้ดูแล

1.3.5 อาชีพหลักของผู้ดูแล

1.3.6 รายได้ของครอบครัว

1.3.7 ประสบการณ์ในการดำเนินการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 เงินที่กู้มาได้

2.2 เงินอื่น ๆ

2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ

2.4 เทคนิควิธีทำงาน

2.5 กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

3.1 การทำกิจการถูกวิธี

3.2 การหาตลาดที่ดี

3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี

3.4 การทำบัญชี

3.5 การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

4.1.1 รายได้เป็นเงิน

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ

4.2.2 ผู้กู้ได้ทำการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง

4.3.2 ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย นั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประเมินความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

5. ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่และตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่ในหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

5.1.1 การทำบัญชีแบบใหม่

5.1.2 การหาตลาดใหม่ให้กับธุรกิจ

5.1.3 การเชื่อมโยงตลาดระหว่างหมู่บ้าน

5.2 ตัวชี้วัดผลการทดลองวิธีการใหม่ในหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

5.2.1 วิธีปลูกอ้อยแบบใหม่

5.2.2 วิธีปลูกมันสำปะหลังแบบใหม่

5.2.3 วิธีการหาตลาดที่ดี

6. ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีดำเนินการจัดการ หมายถึง การจัดกลุ่มผู้รู้ที่ทำกิจกรรมเดียวกันให้คิดกระบวนการวิธีทำงาน (Work Procedure) ที่ดี ในแนวคิดเชิงระบบ เช่น หน่วยระบบในการทำอาชีพปลูกอ้อยที่ดีจะต้องประกอบไปด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่ดีนั้นจะต้องทำอย่างไร โดยการทำการพิจารณาตัวแปรดังต่อไปนี้

1. การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ด้านคุณสมบัติและปริมาณที่พอเหมาะ
2. การมีกระบวนการที่ดี
3. การได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณที่พอเหมาะ

7. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

ต่อไปนี้เป็นการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ของเล่มสารนิพนธ์นี้ บรรดาตัวแปรที่ปรากฏในตอนนี ส่วนใหญ่ได้มาจากการนำเอาตัวแปรของตอนที่ 3 ถึงตอนที่ 8 มาแจกแจงและเรียบเรียงใหม่ และจะมีตัวแปรใหม่ๆ บางตัวเพิ่มขึ้น เพื่อตอบคำถามที่เพิ่มขึ้นของตอนที่ 9 พร้อมกันนี้จึง แสดงลักษณะ ของค่าของตัวแปร เพื่อความสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ เพียงใด อันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร

1. การมีกองทุนหมู่บ้าน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน
- มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1 ล้าน
- รวมเงิน 1 ล้านบาทสมทบกับกองทุนหนึ่ง

- กองทุนใด
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน
 - มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้ความรู้
 - อื่นๆ ใน พร.3
 3. ทักษะคนที่มิต่อกองทุนหมู่บ้าน
 - มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนหมู่บ้าน
 - มีกองทุนหมู่บ้านสามารถพัฒนาอาชีพและรายได้
 4. การมีวัตถุประสงค์ของกองทุน
 - มีการพัฒนาอาชีพ
 - มีการสร้างงาน
 - มีการสร้างรายได้
 - มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
 5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอดของกองทุน
 - มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน
 - มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน
 6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน
 - จำนวนสมาชิกกองทุน
 - จำนวนเงินออมและเงินทุน
 - ยอดเงินคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. คณะกรรมการบริหารกองทุน
 - มีคณะกรรมการบริหารกองทุน
 - จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน
 - มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน
 - มีระเบียบการบริหารกองทุน
 - มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร
 - มีการประชุมของคณะกรรมการ
 - มีการรับสมาชิก
 - มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน
 - มีการรับเงินฝาก
 - มีการระดมทุนเงินฝาก

4. การตัดสินใจเงินกู้

- มีระเบียบการกู้และขอทุน
- มีระบบการคิดดอกเบี้ย
- จำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
- จำนวนผู้กู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
- จำนวนผู้กู้ที่มีความพอใจกับการกู้
- จำนวนผู้กู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้

5. มีการจัดสรรผลประโยชน์

- จำนวนยอดกองทุนสะสมจาก 1 ล้านบาท
- จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ
- มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองตัวแปรลักษณะค่าของตัวแปร

1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้กู้
3. มีความเข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเอง - ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน
 - มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
5. มีความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - ได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น - มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับ
ของกองทุน

- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจ
โดยรวมหลักการสำคัญที่ว่ากองทุน
หมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคนมิใช่เงินที่รัฐบาล
ให้ยืม
- มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุนเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษา
เงินกองทุนด้วยตนเองถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้อง
จัดการเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ
- สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง

2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน - ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
ประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้จากแหล่งที่
ดอกเบี้ยแพง

- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
ประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทาง
เทคโนโลยี
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
ประกอบ อาชีพโดยคำนึงถึงการบริโภคเอง
และมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. ศักยภาพเดิมของบริบท
มีมากน้อยเท่าใด

- สภาพของป่า
- สภาพของดิน
- สภาพของหนองน้ำ
- จำนวนประชากร
- อาชีพครั้งแรกของประชากร
- ถนน
- ไฟฟ้า
- ประปา

2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมา มีศักยภาพในด้านต่างๆ

2.1	ทุนด้านการเงิน	– จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน
		– จำนวนกลุ่มต่างๆ และจำนวนเงิน
2.2	ทุนด้านทรัพยากร
ทางกายภาพ	– จำนวนและลักษณะประชากร
		– การประกอบอาชีพ
		– สภาพของที่ดิน
2.3	ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี	– จำนวนวัด/มัสยิด/โบสถ์
		– การใช้ภาษาพื้นเมือง
		– มีโบราณสถาน
2.4	ทุนทางปัญญา	– จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
		– จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ
		– จำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ

3 มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้

3.1	การเกษตร	มีผู้รู้จำนวน 45 ราย
3.2	ค้าขาย	มีผู้รู้จำนวน 5 ราย
3.3	การบริการในชุมชน	มีผู้รู้จำนวน 1 ราย
3.4	อุตสาหกรรมในครัวเรือน	
3.5	การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ	มีผู้รู้จำนวน 8 ราย

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่า มีปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน 1.1 – 1.5 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร	ลักษณะค่าของตัวแปร
1. การส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน	– มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีจำนวนมากน้อยเพียงใด
2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน	– จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
	– จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน	– จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร

1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พอใจในการจัดตั้งกองทุน
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมคอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
- จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้
- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมคอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของเรียนรู้

ตัวแปร

1. มีเครือข่ายองค์กรย่อยภายในชุมชน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน
- มีองค์กรผู้ประกอบอาชีพเสริมกัน
- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- กลุ่มโครงการ กข.คจ.
- กลุ่มสตรีแม่บ้าน

2. มีองค์กรแหล่งความรู้ที่เสริมการ

- มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในชุมชน ประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต
- มีการจัดตั้งองค์กรแหล่งความรู้ในชุมชน

3. มีองค์กรภายนอกชุมชนที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในชุมชน

- มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- มีการจำหน่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมกับตำบลอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ประการที่ 4 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

ตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- ลักษณะของตำบลในตัวแปรใน บร.2

- มีความสามัคคี
- มีความซื่อสัตย์
- ยกย่องคนทำดี
- มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
- มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น
- มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
- มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
- มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
- มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่นที่นักศึกษารับผิดชอบ

ตัวแปร

ความเข้มแข็งของชุมชน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี
- สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์
- ชุมชนยกย่องคนทำดี
- สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- สมาชิกในชุมชนมีโอกาหาความรู้เพิ่ม
- สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัว
- ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้า
รักใคร่ปรองดองกัน
- ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน
- ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชน
ประจำโดยการประชุมหรือเสวนา
- ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คน
พิการ และผู้ด้อยโอกาส
- ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
- ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้
โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์การติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1) ความยากจนของประเทศ

ความยากจนของประเทศเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน ในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความยากจน

1. การพัฒนาประชากรด้านความรู้ความสามารถสุขภาพอนามัย
2. การส่งเสริมการลงทุนธุรกิจทุกสาขาทุกประเภท
3. การให้บริการแก่ผู้ยากจนในด้านต่างๆ เช่น บริการทางการศึกษาบริการทางด้านสุขภาพ อนามัยบริการจัดหาเงินให้เงินทุนประกอบอาชีพแก่ผู้ตั้งใจทำมาหากิน
4. แก้ไข ป้องกันทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ให้สวัสดิการ ส่งเสริมให้ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัยให้มีอาหารพอเพียง จัดระเบียบภายในสังคมหรือชุมชนให้เรียบร้อย เพื่อให้บุคคลมีจิตใจดี ส่งเสริมการศึกษาให้ความรู้เพื่อพัฒนาปัญญา ความสามารถ ปลุกฝังความเชื่อ เจตคติ ค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ดี ให้กำลังใจ ให้มีความขยัน อดทน มุ่งความสำเร็จ กล้าสู้กลับปัญหาและอุปสรรค
5. ผู้บริหารประเทศ จะต้องจัดระเบียบสังคมให้เรียบร้อยแบ่งสรร มอบหมายตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันให้ชัดเจน วางกฎเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติ ให้สามารถปฏิบัติได้ มีการควบคุมอย่าง

เข้มงวด ให้ทุกคนอยู่ในระเบียบวินัยปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของตนได้อย่างสะดวก มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นกั๊กพลุกพล่านให้รักและผูกพันต่อสังคมของตน

6. ให้โอกาสและวิธีการบรรลุปเป้าหมายเท่าเทียมกัน ดำเนินบทบาทตามสถานภาพและหน้าที่ตามที่สังคมปลูกฝัง เช่น ให้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีพอควร มีประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพการงาน มีการศึกษาสูง มีส่วนร่วมทางการเมืองต้องปลูกฝังค่านิยมมีหลักเกณฑ์ในการปันส่วนรายได้อย่างยุติธรรม

7. การพัฒนาชุมชน (Community Development) เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มุ่งพัฒนาทั้งคนและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน หลักประชาธิปไตย หลักการช่วยตนเองหลักการให้ผู้นำท้องถิ่นหลักการรู้จักวัฒนธรรมท้องถิ่นฯลฯ ข้อสำคัญให้มีการศึกษา ให้มีงานทำการพัฒนาท้องถิ่น ยกกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยกำลังความสามารถของประชาชนและการช่วยเหลือของรัฐบาลร่วมกัน โดยยึดหลักประชาชนช่วยตนเอง การใช้ผู้นำจากท้องถิ่น พยายามกระจายความเจริญไปสู่ชนบท

8. ด้านเศรษฐกิจ ให้เงินทุนกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้เป็นการลงทุนสำหรับคนทำมาหากินที่ยากจน หรือให้เงินสงเคราะห์กรณีเกิดภัยพิบัติจากธรรมชาติหรือโรคระบาด เพื่อมิให้มีหนี้สินล้นพ้นตัวและมีกำลังใจต่อสู้อุปสรรคต่อไป

1.1.2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

นโยบายและกลยุทธ์

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมโดยยึดกรอบแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(ภาคอุตสาหกรรม)

ส่วนที่ 1. บทบาทและความสำคัญของ (SMEs)

ในปัจจุบัน ภาคธุรกิจของไทยประกอบด้วยวิสาหกิจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 8.5 แสนกิจการ ในจำนวนนี้ กว่าร้อยละ 99.7 จัดว่าเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกล่าวคือ มีการจ้างงานไม่เกิน 200 คนต่อกิจการ และประมาณร้อยละ 40 เป็นวิสาหกิจขนาดเล็กมากซึ่งอยู่นอกระบบ ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย นอกจากนั้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่กระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ เป็นทั้งผู้ซื้อผลผลิต และผู้ผลิตสินค้าและบริการสนองความต้องการของราษฎรผู้บริโภคในท้องถิ่นห่างไกล จึงเป็นกลไกสำคัญยิ่งในการกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาค

ส่วนที่ 2. ทิศทางและแนวคิดในการพัฒนา SMEs ภาคอุตสาหกรรม

การพัฒนาและส่งเสริม SMEs ต้องสามารถแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง อันได้แก่ การขาดเทคโนโลยี ขาดความสามารถในการจัดการสมัยใหม่ สินค้าด้อยคุณภาพ ขาดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและตรงความต้องการ การกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ อุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นต้น จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนา SMEs ภาคอุตสาหกรรมดังนี้

- (1) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล
- (2) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของคนไทยมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งด้านการผลิตและการตลาด
- (3) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดใหญ่และเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจต่าง ๆ ในทุกภูมิภาคอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความสมดุลในโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม เป็นกลไกที่สามารถช่วยบรรเทาผลกระทบจากความผันผวนในเศรษฐกิจโลกที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ส่วนที่ 3. กลยุทธ์และมาตรการในการพัฒนา SMEs

จึงกำหนดกลยุทธ์และมาตรการ ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์หลัก และ 32 มาตรการ ดังต่อไปนี้
กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีและการจัดการ มีมาตรการสำคัญที่จะต้องดำเนินการได้แก่

- (1.1) พัฒนาและประยุกต์ระบบวินิจัยและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่สถานประกอบการให้เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและจัดความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- (1.2) จัดระบบบริการที่ปรึกษาเฉพาะด้านเพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกิจการ
- (1.3) สนับสนุนและส่งเสริมการปรับปรุงกิจการให้ทันสมัย (Modernization) และใช้ระบบ ISO และ TQM ที่เหมาะสมกับธุรกิจไทย
- (1.4) สนับสนุนการยกระดับคุณภาพสินค้าของ SMEs สู่มาตรฐานสากล
- (1.5) พัฒนาเครือข่ายและประสิทธิภาพของแหล่งบริการวิจัยและพัฒนา

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านหนองไม้ตาย

หมู่บ้านหนองไม้ตาย ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2414 หรือประมาณ 130 ปีมาแล้ว ที่มาของชื่อหมู่บ้าน “หนองไม้ตาย” เนื่องมาจากสมัยก่อนบริเวณที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน มีลักษณะเป็นหนองน้ำ และทุ่งนา มีอยู่วันหนึ่งชาวบ้านเดินผ่านไปทางทุ่งนา ได้เห็นต้นไม้ต้นใหญ่ขนาดประมาณ 10 คนโอบ คายอยู่กลางลำห้วย ตั้งแต่นั้น

เป็นต้นมา ชาวบ้านจึงตั้งชื่อหมู่บ้านตามสิ่งที่คุณคนแลเห็น และเป็นเครื่องหมายของหมู่บ้าน คือหมู่บ้านหนองไม้ตาย และใช้เรียกมาจนถึงปัจจุบัน

คนกลุ่มแรกที่เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านหนองไม้ตาย ได้อพยพมาจากบ้านมะเกลือเก่า ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอดงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยการนำของ พ่อสิงห์ – แม่ทองศรี โทสูงเนิน ในตอนแรกที่มีการอพยพเข้ามามีประมาณ 3-4 ครอบครัว สาเหตุที่อพยพมาจากบ้านเดิมเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนาของตนเอง เมื่อชาวบ้านกลุ่มแรกเข้ามาทำไร่ในที่แห่งใหม่พบว่าทำเลดีกว่าที่เดิมเหมาะแก่การเกษตร เพราะมีลำห้วยใหญ่ยาวต่อเนื่องประมาณ 10 กิโลเมตร

ต่อมาชาวบ้านคนอื่นๆ ได้ทยอยกันเข้ามาเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบันนี้หมู่บ้านหนองไม้ตาย มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 176 ครัวเรือน และมีประชากรทั้งสิ้น 804 คน

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

1) อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับหมู่ 1	บ้านมะเกลือเก่า
ทิศใต้	ติดกับหมู่ 13	บ้านหัวเขา
ทิศตะวันออก	ติดกับหมู่ 5	บ้านหนองม่วง
ทิศตะวันตก	ติดกับหมู่ 4	บ้านทุ่งสะแบง

2) สภาพที่ดิน

หมู่บ้านหนองไม้ตาย มีพื้นที่ทั้งหมด 16,750 ไร่ ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นที่ราบสูงและลาดต่ำลงมาเรื่อยๆ จนถึงทุ่งนาดิน ลักษณะดินเหมาะสมแก่การเพาะปลูกพืชและทำนา แต่มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ จึงทำให้ได้ผลผลิตน้อย ทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านไม่ค่อยดี ประชาชนมีรายได้ต่ำ ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง จำนวน 1 – 5 ไร่ มีจำนวน 10 ครอบครัว, จำนวน 6 – 10 ไร่ มีจำนวน 60 ครอบครัว, จำนวน 11 – 12 ไร่ มีจำนวน 40 ครอบครัว, จำนวน 21 – 50 ไร่ มีจำนวน 30 ครอบครัว, จำนวน 50 ไร่ขึ้นไป มีจำนวน 5 ครอบครัว ที่ดินที่ยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ์จำนวน 6 ครอบครัว รวม 600 ไร่ ประเภทของการทำนาแบ่งเป็นนาหว่าน 100 ไร่ และนาดำ 100 ไร่ (เกษตรผสมผสาน) เริ่มมี พ.ศ. 2542

3) ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

ปัจจุบันป่าหรือหนองน้ำลำห้วยใหญ่ที่เคยมีในอดีตยังคงมีอยู่ แต่พื้นที่บางส่วนถูกใช้เป็นที่ไร่ ที่นาไปบ้างแล้ว เนื่องจากหนองน้ำตื้นเขิน และมีประชาชนในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น จึงต้องการที่ทำกินเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

4) แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

ปัจจุบันประชาชนในหมู่บ้านใช้น้ำประปา น้ำดิบ นอกจากนั้นภายในหมู่บ้านมีบ่อน้ำตื้น, บ่อน้ำบาดาลและสระน้ำอย่างละ 1 แห่งที่ใช้ได้ตลอดปี

5) ระบบสาธารณูปโภค

ถนนของหมู่บ้านหนองไม้ตายเมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นถนนแบบทางเท้าและทางเกวียน เป็นถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ. 2500 มีความยาว 8,000 เมตร เป็นถนนลาดยาง เมื่อ พ.ศ. 2538 มีความยาว 15,000 เมตร ถนนในหมู่บ้านทั้งหมดยาว 3,000 เมตร

ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านหนองไม้ตายเมื่อ พ.ศ. 2534

ประปาหมู่บ้านหนองไม้ตายสร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2544 (เป็นประปาน้ำดิบ)

1.2.3 เศรษฐกิจหมู่บ้านหนองไม้ตาย

มีพื้นที่ทำการเกษตร 6,350 ไร่ เป็นที่นา 840 ไร่ เป็นที่สวน 3,300 ไร่ มีผลผลิตด้านทำนาทั้งหมู่บ้านปีละจำนวน 220 เกวียน ขายไปจำนวน 150 กิโลกรัม/เกวียน เก็บไว้รับประทานจำนวน 70 กิโลกรัม/เกวียน ทั้งหมู่บ้านซื้อปุ๋ยเคมีปีละ 5,500 กระสอบ ใช้ปุ๋ยคอก 100 กระสอบ นอกจากนั้นยังมีผลผลิตอื่นๆ เช่น ทำสวนมะม่วง จำนวน 30 ไร่ ครอบครัวยังได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้านประมาณ 300,000 บาท/ปี ทำไร่มันสำปะหลัง จำนวน 80 ไร่ ครอบครัวยังได้ผลผลิตทั้งหมู่บ้านประมาณ 500,000 บาท/ปี

ระดับรายได้ของประชากรในหมู่บ้านหนองไม้ตาย

1,000 – 5,000 บาท	มี	17	ครอบครัวย
5,001 – 10,000 บาท	มี	28	ครอบครัวย
10,001 – 20,000 บาท	มี	56	ครอบครัวย
20,001 – 30,000 บาท	มี	24	ครอบครัวย
30,001 – 50,000 บาท	มี	51	ครอบครัวย
50,001 – 100,000 บาท	มี	–	ครอบครัวย

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

จากการทำงานในหมู่บ้านจะสังเกตได้ว่าในแต่ละครัวเรือนจะมีความผูกพันทางสายเลือด ในลักษณะการอยู่ร่วมกันของญาติพี่น้อง พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง ที่แต่งงานกันไปแล้วจะมาอาศัยกันอยู่ในบ้านเดียวกัน ในกรณีที่ไม่มีบ้านเป็นของตนเองแต่ถ้าใครจะแยกครอบครัวหรือขยายครอบครัวจะกระทำในพื้นที่ในเขตบ้านตนเอง จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการขยายจำนวนครัวเรือนของหมู่บ้านในปัจจุบันก็ได้

1.2.5 ข้อมูลด้านอื่นๆ

1) ผู้นำ การเมือง การปกครอง

การปกครองของบ้านหนองไม้ตาย เป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย คือ เวลาตัดสินใจปัญหาอะไร จะมีการประชุมลงมติถือเอาเสียงส่วนมากเป็นใหญ่ โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานในการประชุมและมีคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านเป็นคณะกรรมการ คอยบริหารงานในหมู่บ้าน เช่น คอยนำข่าวคราวจากทางอำเภอเสนอต่อทางบ้าน

2) วัดและประเพณี

ในหมู่บ้านหนองไม้ตายมีวัดที่อยู่ใกล้จำนวน 1 แห่ง คือ วัดบ้านหนองไม้ตาย มีพระทั้งหมด 4 รูป นอกจากนั้นยังมีวัดจีน ที่อำเภอ สูงเนิน ที่ตั้ง อำเภอ สูงเนิน เดินทางเข้าไปในตัวอำเภอ ข้ามทางรถไฟ แล้วอยู่ทางขวามือ ถนนสะดวกมาก เป็นถนนเดียวกับ ที่จะเข้าไป ที่เมือง เสนา ระยะทางจาก ถนน มีตรภาพ ประมาณ 9 กิโลเมตร

ความเป็นมาของวัดจีนคือเป็นวัดที่ ชาวจีนที่อาศัยอยู่ใน อำเภอ สูงเนิน ให้ความเคารพมากจากการรวมตัว ของ พ่อค้าและข้าราชการ ใน อำเภอ ได้มีการบริจาค เงิน เป็นจำนวนมากและได้ก่อสร้างตัวอาคารใหม่หมด

ประชาชนหมู่บ้านหนองไม้ตาย นับถือศาสนาพุทธ คนในหมู่บ้านเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ยึดถือประเพณีอันดีงามที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ในทุก ๆ ปีจะมีการทำบุญประจำปีภายในหมู่บ้าน ดังนี้

เดือนมกราคม	ทำบุญประเพณี บุญวันขึ้นปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี บุญทาน
เดือนมีนาคม	ทำบุญประเพณี ข้าวจี
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณี งานสงกรานต์
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณี บุญบั้งไฟ
เดือนมิถุนายน	ทำบุญประเพณี บุญเบิกบ้าน
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณี เจ้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	ทำบุญประเพณี ทอดเทียน
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณี บุญข้าวสาก, ข้าวประดับดิน
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณี บุญกฐิน
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี ลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณี บุญกุ่มข้าวใหญ่

บุญข้าวจี

บุญข้าวจี เป็นพิธีการทำบุญในเดือนกุมภาพันธ์ โดยชาวบ้านจะปิ้งข้าวจีไปทำบุญที่วัด โดยจะนำข้าวเหนียวที่นึ่งสุกแล้วมาปั้นเป็นก้อนอย่างไฟใส่เกลือ และจะมีปลาร้า อาหารคาวหวานทั่วไป เพื่อนำไปถวายพระ ทำบุญที่วัด

บุญมหาชาติ

บุญมหาชาติมักจะทำขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม ในการทำพิธีมี 2 วัน วันแรกเป็นวันที่ชาวบ้านทำขนมจีนและทำข้าวต้มมัดไว้ เพื่อไว้ให้ญาติสนิทที่มาในวันงาน วันที่สองเป็นวันที่พระสงฆ์เทศนาเรียกว่าเทศน์มหาชาติ ตอนบ่ายจะมีการแห่ผ้ามหาชาติเข้าวัด พอตอนเย็นจะมีการแห่กันหลอนจากชาวบ้านเข้าวัดเมื่อถวายกันหลอนแด่พระสงฆ์เสร็จก็เป็นอันเสร็จพิธี

บุญสงกรานต์

การทำบุญสงกรานต์ จะกระทำกันในเดือนเมษายน ช่วงวันที่ 13 – 15 ของเดือน ซึ่งจะทำกันเป็นประจำทุกปี หนุ่มสาวในหมู่บ้านหลังจากไปทำงานที่ต่างจังหวัดก็จะกลับมาเยี่ยมบ้านในช่วงสงกรานต์และจะรดน้ำกันในวันสงกรานต์อย่างสนุกสนาน โดยที่ชายหนุ่มสามารถถูกตัวหญิงสาวได้โดยไม่ถือโทษกันแต่ประการใด

บุญบั้งไฟ

บุญบั้งไฟ เป็นบุญที่จะทำขึ้นในเดือนพฤษภาคม ชาวบ้านจะมีการเตรียมการทำบั้งไฟกันเป็นเดือน ๆ เพื่อจะนำบั้งไฟมาจุดแข่งกัน ใครขึ้นสูงอยู่บนอากาศนานถือว่าเป็นผู้ชนะ ถ้าบั้งไฟของใครจุดไม่ขึ้นจะถูกจับโยนลงโคลน แต่ความเชื่อแต่โบราณเชื่อว่าเป็นการบูชาเทวดาเพื่อให้ทานให้ฝนตกเพื่อใช้ในการทำนาต่อไป

บุญเบิกบ้าน

บุญเบิกบ้าน เป็นบุญที่ชาวบ้านจัดเลี้ยงศาลคอนปู้ตาเพื่อให้เป็นสิริมงคล และเพื่อให้ถึงศักดิ์สิทธิ์รักษาคุ้มครองให้อยู่อย่างมีความสุข ทำมาหากินให้สะดวก ทำนาได้ผลดี เป็นความเชื่อของชาวบ้านว่าต้องจัดเลี้ยง

บุญข้าวประดับดิน

บุญข้าวประดับดิน ชาวบ้านนิยมทำมาตั้งแต่โบราณ มีพิธี 1 วัน โดยนำข้าวและอาหารคาวหวานพร้อมทั้งหมาก พลุ บุหรี่ ห่อด้วยใบตองกล้วย แล้วนำไปไว้ตามต้นไม้และพื้นหญ้า เพื่ออุทิศให้แก่บรรดาญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว โดยกำหนดทำในวันแรมสิบสี่ค่ำเดือนเก้า เมื่อถึงตอนเพลถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สามเณร แล้วอุทิศให้แก่ผู้ตายด้วยการกรวดน้ำ เพราะมีความเชื่อว่าผู้ตายจะได้รับบุญกุศลนี้ด้วย

บุญกฐิน

บุญกฐิน เมื่อออกพรรษาแล้ว ผู้ที่มีฐานะดีก็จะจัดกองกฐินไปถวายพระสงฆ์ ชาวบ้านจะนำเอาพืชผลนำไปทำบุญที่วัด จะมีการถวายเงินกฐินเพื่อเป็นการบูรณะวัดให้เจริญ และพระพุทธรูปศาสนาเจริญต่อไป

3) โรงเรียนและการศึกษา

สำหรับหมู่บ้านหนองไม้ตาย ชาวบ้านส่วนใหญ่ จบชั้นประถม 4 โดยเฉพาะคนรุ่นพ่อรุ่นแม่ เพราะในสมัยก่อนไม่มีการส่งเสริมเรื่องการศึกษา เรียนหนังสือ ส่วนเด็กหนุ่มสาวจะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีการเรียนต่อระดับมัธยม จนถึงระดับอุดมศึกษาบ้างประปราย โรงเรียนระดับประถมในหมู่บ้านหนองไม้ตายมี 1 แห่ง ชื่อโรงเรียนบ้านหนองไม้ตาย ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2519 มีครูทั้งสิ้น 7 คน

4) สุขภาพอนามัย

ข้อมูลสาธารณสุขเป็นข้อมูลอีกด้านหนึ่ง ที่จะให้เห็นปัญหาชาวบ้านได้ชัดเจนขึ้น จากการศึกษาพบว่าในหมู่บ้านมีปัญหาเกี่ยวกับด้านการรักษาพยาบาล, การให้ภูมิคุ้มกันเด็ก, การทำคลอดและการฝากครรภ์ด้านการรักษาพยาบาล มีโรงพยาบาลสูงเนินซึ่งประจำอยู่ที่ตัวอำเภอ แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมไปซื้อยาจากร้านค้ามากินเอง และที่ไม่ได้ไปซื้อยาที่โรงพยาบาล เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีความชำนาญในการใช้ยาและไม่มีเวลาในการเดินทางไปซื้อ

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ในการนำเงินไปประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ในโครงการที่แนบมากับแบบคำร้องขอผู้กู้เงินจากกองทุนประจำหมู่บ้าน

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

1) นโยบายของรัฐบาล

ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจในกองทุนเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และการเปิดเวทีชาวบ้าน จำนวน 2 ครั้ง โดยกลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มผู้กู้เงินกองทุนจำนวน 20 ราย คณะกรรมการกองทุน 15 พบว่า เมื่อเริ่มต้นโครงการกองทุนหมู่บ้าน ๑ เมื่อประมาณ

ปลายปี 2544 คณะกรรมการชุมชน, คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอสูงเนินได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงนโยบายเร่งด่วนของรัฐที่มีวัตถุประสงค์ ในการสนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพ การสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน โดยเชิญชวนให้ประชาชนในชุมชนมาเข้าร่วมประชุม และ ได้รับความร่วมมือจากประชาชนอยู่ในระดับดี กล่าวคือ มีครัวเรือนเข้าร่วมประชุมเพื่อการจัดตั้งกองทุน จำนวน 95 ครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือน 176 ครัวเรือน ซึ่งให้เห็นว่าประชาชนให้ความสนใจในเข้าร่วมกิจกรรมนี้

2) เงินกองทุน 1 ล้านบาท

ตามที่นโยบายของรัฐได้จัดสรรเงินงบประมาณ 1 ล้านบาทให้กับหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านนำไปดำเนินงานต่างๆ สร้างงานสร้างรายได้ ลดรายจ่าย สร้างอาชีพให้กับครอบครัว ทำให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน การว่างงานลดน้อยลงช่วย ทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น

ในส่วนของหมู่บ้านหนองไม้ตาย กองทุนหมู่บ้าน ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2544 และได้รับโอนเงินเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2544 มีจำนวนสมาชิกกองทุนจำนวน 152 ราย จากนั้นได้มีการอนุมัติเงินกู้เป็นงวดแรกเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2544 จำนวน 31 ราย , อนุมัติเงินกู้เป็นงวดที่ 2 เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2544 จำนวน 23 รายและอนุมัติเงินกู้เป็นงวดที่ 3 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2545 จำนวน 5 ราย โดยในปัจจุบัน เงินกองทุนหมู่บ้านได้มีการอนุมัติเงินกู้ไปแล้ว 3 งวด มีผู้กู้รวมทั้งสิ้น 59 ราย จำนวนเงินกู้ที่ปล่อยทั้งสิ้น 953,000 บาท

เดือน	จำนวนผู้กู้	จำนวนผู้กู้รวม	จำนวนเงินที่ปล่อยกู้
ตุลาคม	31	31	583,000
พฤศจิกายน	23	54	325,000
มีนาคม	5	59	45,000
รวม		59	953,000

อาชีพทำการเกษตร เป็นอาชีพที่มีผู้กู้มากที่สุด รองลงมาคือ ค้าขาย ผู้กู้ส่วนใหญ่จะใช้เวลาเงินกู้สำหรับพัฒนาอาชีพเพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่แล้ว คือ ใช้เป็นทุนหมุนเวียนในอาชีพ ใช้ในด้านการปรับปรุงหรือขยายร้านค้า จัดซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็น หรือซื้อสินค้าเพิ่มเติม

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน

ต้องเป็นผู้ที่อาศัยและมีภูมิลำเนาในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี เป็นผู้ที่มีนิสัยใจกว้างมีความซื่อสัตย์ บุคคลในหมู่บ้านเชื่อถือและไว้วางใจ เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย มีทั้งจำนวน 15 คน โดยแบ่ง เป็น ชาย 8 คน หญิง 7 คน คือ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1	นายบรรณดิษฐ์ วันสูงเนิน	ประธานกรรมการกองทุน
2	นายสงัด เร็วสูงเนิน	รองประธานฯ
3	นางเพ็ญใจ ขวัญสูงเนิน	เลขานุการฯ
4	นายทองใบ ม่วงสระ	เหรัญญิก ผช.เลขานุการ
5	นายวันชัย ขางนอก	นายทะเบียน
6	นายสมยศ เร็วสูงเนิน	ผช.นายทะเบียน
7	นายเฉลียว ทอดสูงเนิน	กรรมการ
8	นายประนอม นนท์สูงเนิน	กรรมการ
9	นางสุนีย์ นามทัศน์	กรรมการ
10	นางทองศรี เจริญสุข	กรรมการ
11	นางสุทิน วันสูงเนิน	กรรมการ
12	นางนลลด หมวกสันเทียะ	กรรมการ
13	นางศุภิตา วันสูงเนิน	กรรมการ
14	นางจิรภา บุตรวงศ์	กรรมการ
15	นายประจักษ์ชัย คนสูงเนิน	กรรมการ

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน

- ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 1 ปี
- ต้องมีความรู้ความสามารถ และรับผิดชอบ
- มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่น้อโกง
- มีความขยันหมั่นเพียร อดทน
- ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- การเสนอโครงการต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์
- โครงการมีความเป็นไปได้และคุ้มค่าต่อการลงทุน

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน

- จัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- การจัดทำบัญชี ควรมีการแยกประเภทรายรับ-รายจ่าย
- ให้คณะกรรมการและสมาชิกผู้รู้แล้วเข้าใจ และง่ายต่อการทำบัญชี
- คณะกรรมการมีมติเห็นชอบให้จัดทำตามนี้

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง

จุดเด่น ประชากรส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเรื่องกองทุนหมู่บ้านจากการประชาสัมพันธ์ของผู้นำชุมชน และทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำหรือเขียนโครงการเพื่อที่จะเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนภายในหมู่บ้านของตนเองว่าสามารถ สร้างงาน สร้างรายได้ และการพัฒนาอาชีพ ให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว

จุดด้อย ไม่ปฏิบัติตามโครงการที่เสนอผู้ทำให้ไม่เกิดอาชีพตามที่เสนอโครงการไม่เกิดสร้างงาน สร้างรายได้ ขาดความรู้ความเข้าใจต่อระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2) ผลกระทบโดยตรง

ประชากรส่วนใหญ่ไม่สามารถชำระเงินคืนได้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดได้ และไม่มีการสร้างงาน สร้างรายได้ และการพัฒนาอาชีพที่ดีได้ และประชากรส่วนใหญ่ก็มีปัญหาเรื่องการชำระเงินกู้คืน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลกระทบเหล่านี้มีสาเหตุเนื่องมาจาก การใช้เงินกู้ที่ผิดวัตถุประสงค์ เช่น การเขียนชื่อโครงการอย่างหนึ่งแล้วนำเงินกู้ในอีกกรณีหนึ่ง

3) ผลกระทบโดยอ้อม

ผู้กู้ไม่สามารถสนองนโยบายของรัฐได้ เนื่องจากผู้กู้ไม่กระทำตามโครงการที่ได้เสนอต่อรัฐบาล ฉะนั้น จึงเกิดปัญหาด้านภายหลัง คือ ในจำนวนผู้กู้ส่วนใหญ่ไม่สามารถชำระเงินกู้คืนได้ตามระยะเวลาที่กำหนด จึงเป็นผลเชื่อมโยงไปถึงการที่จะต้องหันไปพึ่งนายทุนนอกระบบ ในอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่ามาทดแทนจำนวนเงินกู้ที่ใช้ไป และสาเหตุนี้เองก็จะส่งผลให้ผู้กู้เองสร้างหนี้สินเพิ่มพูนต่อไป

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้

จุดเด่น จากการนำเสนอโครงการที่ผู้กู้ได้ดำเนินการ ปรากฏว่าผู้กู้ทุกรายมีความสามารถ และมีประสิทธิภาพจากการดำเนินงานมาแล้ว เนื่องจากอาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพที่ผู้กู้เคยทำมาตั้งแต่สมัยก่อน ดังนั้นผู้กู้จึงมีความชำนาญในการดำเนินโครงการ

จุดด้อย ผู้กู้ยังใช้ประสบการณ์เก่าๆมาใช้ในการดำเนินงานไม่มีการนำความรู้หรือประสบการณ์สมัยใหม่มาใช้ในกิจการทำให้ผลผลิตของงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

จำนวนเงินที่ได้รับจากการกู้ยืม

จุดเด่น ที่เห็นได้ชัด คือ ผู้กู้สามารถนำเงินกู้จากกองทุนไปประกอบอาชีพ ส่งผลให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้อย่างแท้จริง

จุดด้อย ของจำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืม คือ จำนวนเงินที่ผู้กู้ได้จากกองทุนมีจำนวนไม่เพียงพอในการลงทุนทำกิจการที่เสนอตามโครงการที่ขอกู้ของผู้กู้บางราย

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

การทำการอย่างถูกต้องของผู้กู้แต่ละราย

จุดเด่น สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์จากการดำเนินงานและเกิดกำไรจากการดำเนินงาน

จุดด้อย คือ ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามที่พอใจ ไม่มีการสร้างงาน สร้างรายได้และเพิ่มภาระทางหนี้สินที่มีอยู่เดิมมากขึ้นอีก

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

1) ผลโดยตรง

จุดเด่น สามารถสร้างอาชีพใหม่ให้มีความยั่งยืนมีกำไร และได้รับผลประโยชน์โดยตรง

จุดด้อย ไม่ได้รับผลประโยชน์เต็มที่ เช่น การเกษตรไม่มีกำไร

2) ผลกระทบโดยตรง

จุดเด่น เกิดกำไรจากการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น มีอาชีพใหม่ เกิดเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน

จุดด้อย ไม่มีกำไรจากการดำเนินงาน โครงการไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่มีการสร้างงานสร้างอาชีพ ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3) ผลกระทบโดยอ้อม

เกิดภาวะสร้างหนี้สินเพิ่มขึ้นในกรณีไม่ปฏิบัติตามโครงการที่เสนอ และไม่สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ได้

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ในหมู่บ้านหนองไม้ตาย อาชีพทำการเกษตร เป็นอาชีพซึ่งประกอบธุรกิจกันมากที่สุด สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

3.1 ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่

3.1.1 เงินกองทุนที่ได้รับมา

3.1.2 ความสามารถในการดำเนินงาน

3.2 กระบวนการที่ดี ได้แก่

3.2.1 การผลิตตัวสินค้า

3.2.2 การหาตลาดที่ดี

3.2.3 การวิเคราะห์ด้านการตลาด

3.3 ผลผลิตด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่

3.3.1 รายได้ต่อเดือน

3.3.2 ยอดขายที่ขายได้ในระยะเวลา 1 ปี

3.3.3 ความพอใจในผลผลิตที่ได้รับ

4. ผลที่เกิดจากการเกิดกองทุนหมู่บ้าน

4.1 ผลที่เกิดจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน

- มีรายได้เข้าหมู่บ้าน
- ทำให้ชาวบ้านมีงานทำ
- มีการพัฒนาอาชีพ
- มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน
- มีความสามัคคี รักใคร่ปรองดองกัน
- มีความเข้มแข็ง
- มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์
- เกิดความสำเร็จของโครงการ

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ ในแต่ละหมู่บ้านนั้นมีกองทุนต่างๆ ก่อนหน้านี้แล้ว

5.1.1 การเกิดกองทุน

ชาวบ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบของกองทุน มีทัศนคติที่ดีต่อกองทุน มีการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จัดสรรผลกำไรของกองทุนมีผู้นำที่มีความรู้ในการจัดทำกองทุน มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือ

5.1.2 ระบบบริหารกองทุน

- มีการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน 15 คน
- มีการจัดทำระเบียบบริหารกองทุนร่วมกัน
- มีการนำเสนอระเบียบข้อบังคับเข้าที่ประชุมเพื่อเสนอมติที่ประชุม
- มีการประกาศให้ทราบโดยทั่วไป

5.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพ สร้างรายได้

5.1.4 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ ก่อน จะดำเนินโครงการต้องมีการศึกษาวิธีการให้ละเอียดเสียก่อน ลงมือปฏิบัติจริง

5.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง

- การรวมกลุ่มประกอบอาชีพ
- การทำงานร่วมกัน
- การสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน
- การทำงานให้เต็มประสิทธิภาพ

5.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน พบว่า

5.2.1 ปัจจัยด้านบวก

1. ให้ความรู้ คำแนะนำในการดำเนินงาน

2. ศึกษาวิธีการดำเนินงานอย่างละเอียด
3. หาตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน
4. สภาพภูมิอากาศในขณะที่มีการดำเนินงาน

5.2.2 ปัจจัยด้านลบ

1. ความไม่แน่นอนทางการตลาด
2. ขาดความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงาน
3. ในการดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ

5.3 การเกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า

1. มีการวางแผนในการทำงาน
2. มีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรต่างๆ
3. มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน
4. ดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
5. มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงาน

5.3.1 ความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดพบว่า

1. มีการรวมกลุ่มกันดำเนินงาน
2. มีความสามัคคี รักใคร่ปรองดองกัน
3. มีความขยันหมั่นเพียร
4. มีความรับผิดชอบ
5. มีความซื่อสัตย์ สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในหมู่คณะ

5.3.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น

การที่ชุมชนจะเข้มแข็งได้นั้นในทัศนะของชาวบ้านหมู่บ้านหนองไม้ตายได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยหลายองค์ประกอบซึ่งสามารถสรุปย่อๆได้ดังนี้

1. สมาชิกในชุมชนต้องมีความสามัคคีกัน
2. สมาชิกในชุมชนต้องมีความซื่อสัตย์
3. เมื่อมีการทำความดี ผู้ที่ทำความดีสมควรได้รับการคำยกย่อง
4. สมาชิกในชุมชนจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
5. สมาชิกในชุมชนต้องได้รับการศึกษาและมีโอกาสแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

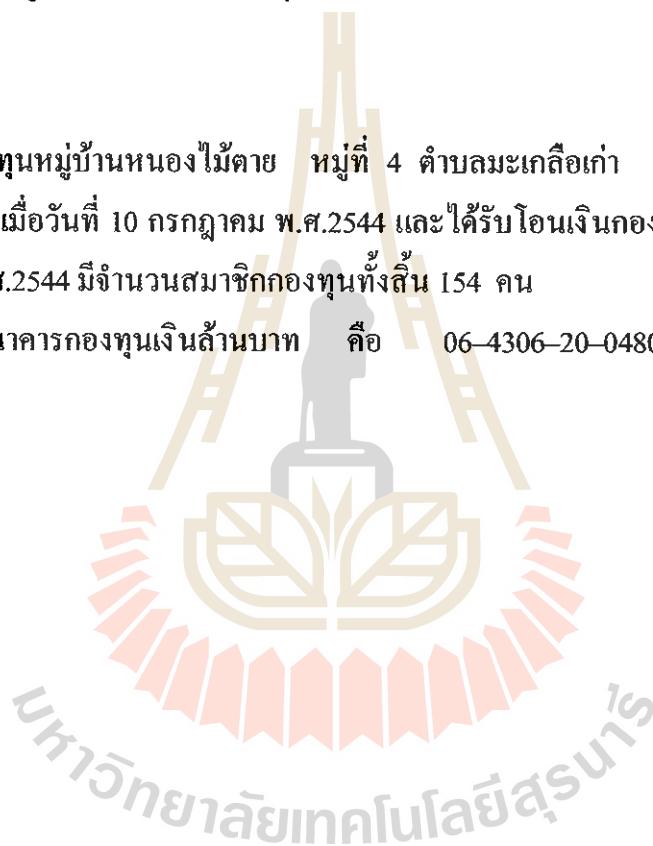
6. สมาชิกในแต่ละครอบครัวอยู่ด้วยกันอย่างอบอุ่น
7. ในชุมชนต้องมีการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งองค์กรประชาชน
8. ในชุมชนต้องบยอมรับความคิดเห็นของส่วนรวม
9. ได้รับการช่วยเหลือจากทางรัฐบาลในการช่วยเหลือเด็ก คนพิการ คนชรา
10. ในชุมชนต้องมีผู้นำที่ดีมีคุณธรรม มีความยุติธรรม

ซึ่งถ้าในชุมชนใดสามารถกระทำตามองค์ประกอบเหล่านี้แล้วชุมชนก็จะเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและสามารถแก้ปัญหาโดยมีแผนงานในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

เงินกองทุนหมู่บ้าน

สถานะกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2544 และได้รับโอนเงินกองทุนหมู่บ้านครั้งแรก ในวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2544 มีจำนวนสมาชิกกองทุนทั้งสิ้น 154 คน

เลขบัญชีธนาคารกองทุนเงินล้านบาท คือ 06-4306-20-048083-4

บทที่ 5

บทสรุป

1. สรุป อภิปรายผล

1.1 สรุป

1)วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบกระบวนการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย บรรลุเป้าหมายมากเพียงใดในด้านต่างๆดังนี้

1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

1.2 ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน กับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

3. เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับประเทศ

4. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านหนองไม้ตาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

2)วิธีดำเนินการ

ผู้ทำวิจัยได้ดำเนินการประเมินโดยใช้ประยุกต์รูปแบบการประเมินแบบ ชิฟฟ์ โมเดล (CIPP) ของ Stufflebeam มาใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ โดยกำหนดตัวชี้วัดขององค์ประกอบการ

ประเมินสถานะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล กลุ่มเป้าหมายเป็นประชากรในหมู่บ้านที่ผู้ทำวิจัยเก็บข้อมูล คือกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ทั้งที่ได้รับอนุมัติให้กู้ และสมาชิกทั่วไป ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำหมู่บ้าน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ ตลอดจนข้าราชการที่เกี่ยวข้อง จากนั้น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอน จึงดำเนินการติดตามการประเมินโครงการ จากผลการประเมินบริบทหมู่บ้าน และผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม และสรุป อภิปรายผล พร้อมทั้งเสนอข้อเสนอนะ

3) ผลการดำเนินงาน

1. การดำเนินการปล่อยกู้ และการติดตามการชำระคืนเงินกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ปล่อยกู้ไปจำนวนทั้งสิ้น 3 วงด มีผู้ที่ได้รับอนุมัติการกู้ทั้งสิ้น 59 ราย เป็นเงินจำนวน 953,000 บาท (ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2544 ถึง เดือน มีนาคม 2545) ผลที่พบกล่าวคือ ผู้ที่ขอกู้ ที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้ และได้ดำเนินการตามโครงการที่ได้เสนอต่อคณะกรรมการกองทุน สามารถชำระเงินกู้ และดอกเบี้ยเต็ม 100 % แสดงถึง การเอาใจใส่ในการติดตามผลของคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านนี้ได้อย่างชัดเจน
2. การดำเนินงานในด้านการจัดทำบัญชี แยกประเภทต่าง ๆ พบว่า อุปสรรคในเรื่องของการยิ่ดรูปแบบบัญชี ว่าควรจะใช้รูปแบบใด การแก้ปัญหาในเบื้องต้นของคณะกรรมการกองทุน คือการจัดทำบัญชีอย่างง่ายขึ้น เพื่อลดความซับซ้อน และความยุ่งยากในการบันทึกข้อมูล ในส่วนของระบบบัญชีที่ต้องจัดทำเป็นรายงานนั้น มีการอ้างอิงระบบบัญชีของกรมอาชีวศึกษา
3. การดำเนินกิจการของผู้กู้หลังจากที่ได้มีการขอกู้เงินกองทุน และอนุมัติเงินกู้แล้วนั้น มีผลโดยตรง คือ สามารถที่จะช่วยให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนขึ้นภายในกิจการของผู้ที่ขอกู้ สภาพคล่องทางการเงิน เป็นไปอย่างราบรื่น และทำให้ภาระในการที่จะต้องไปชำระเงินกู้ นอก ระบบลดน้อยลง นอกจากนี้ ยังเป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้กู้ในการดำเนินกิจการให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น
4. กระบวนการในการคัดเลือก และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้กู้บางประการ มีข้อจำกัดในเรื่องข้อมูลของผู้กู้บางประเด็น อย่างเช่น ภาระหนี้สินในการขอกู้จากแหล่งเงินทุนแหล่งอื่น การให้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงของผู้ที่ขอกู้ ทำให้การตรวจสอบ และพิจารณา มีความคลาด

เคลื่อน รวมไปถึงการพิจารณาถึงคุณสมบัติ และความสามารถในการชำระเงินกู้คืนของผู้กู้ด้วย

1.2 อภิปรายผล

การอภิปรายผลที่ได้จากข้อสรุปการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้าน ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ข้อทั้งด้านบวกและด้านลบ สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านของกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย สามารถที่จัดได้อย่างสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากความร่วมมือกันของประชาชนในชุมชน รวมถึงคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองไม้ตาย ผู้นำชุมชน ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อทำประชาคมตามกระบวนการ และมีคณะกรรมการ เข้าร่วมเพื่อสังเกตการณ์ มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจำนวน 95 ครั้วเรือน จาก 174 ครอบครัว ซึ่งให้เห็นได้ว่า ประชาชนมีความต้องการ ที่จะให้เกิดกองทุนขึ้นภายในหมู่บ้านแห่งนี้ รวมทั้งมีความเข้าใจ และทราบถึงวัตถุประสงค์ของกองทุนเป็นอย่างดี และสามารถค้นพบว่า กองทุนนี้ จะเอื้อประโยชน์แก่ตนเองในด้านของการยกระดับคุณภาพ และสภาพความเป็นอยู่ที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ระบบบริหารกองทุน การบริหารจัดการกองทุนของหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน โดยการใช้เวทีประชาคมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ถึงประสิทธิภาพความสามารถ และการนับถือของคนในชุมชน ในส่วนของการบริหารและการจัดการกองทุน ทั้งในด้านของการคัดเลือก การพิจารณาผู้ที่ยกกู้ ได้พิจารณาตามระเบียบข้อบังคับกองทุน แต่จะมีข้อติดขัดบางประการ เกี่ยวกับผู้กู้ในเรื่องของข้อมูล ที่เสนอต่อคณะกรรมการเมื่อยื่นเสนอโครงการขอกู้ ในบางส่วนนั้นมีข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง เมื่อเกิดการอนุมัติการกู้แล้ว จึงทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการติดตามการชำระคืนเงิน เพราะผู้กู้ ไม่สามารถชำระคืนได้ตามกำหนด เนื่องจาก มีภาระจากหนี้ที่ผู้กู้กู้ขึ้นจากแหล่งเงินทุนนอกระบบอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง ในหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการรวมกลุ่มองค์กรเกี่ยวกับอาชีพขึ้นมา 1 กลุ่ม คือ กลุ่มแม่บ้าน ทำการผลิตกล้วยฉาบ ซึ่งได้นำสมาชิกที่มีประสิทธิภาพ และมีความรู้ความชำนาญในกลุ่มอาชีพดังกล่าว เข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเทคนิคขั้นตอน การดำเนินการในการผลิตผลิตภัณฑ์ขึ้นมา โดยมีการจัดเวทีชาวบ้านในระดับหมู่บ้านขึ้น เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม ได้พบปะ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ที่ผ่านมา จำนวน 3 ครั้ง ซึ่งผลที่ได้มาคือ เทคนิคและกระบวนการใหม่ ๆ แต่มีปัญหาตรงการขาดเทคโนโลยี และอุปกรณ์ที่เป็นส่วนประกอบในขั้นตอนของการผลิต รวมทั้งขาดการสนับสนุนด้านความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ การรวมกลุ่มภายในหมู่บ้าน จึงมีการพัฒนาไปในทางที่ช้า และไม่มีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ในการรวมกลุ่มประชาชน หรือ องค์กร ในหมู่บ้านหนองไม้ตาย หมู่ที่ 4 ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ยังมีการรวมกลุ่มกันน้อย และไม่ค่อยที่จะประสบความสำเร็จ เพราะปัจจัยในเรื่องของตัวสมาชิกส่วนใหญ่ ซึ่งมีความรู้ความสามารถ แต่มีภาระหน้าที่การงานประจำ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน และพัฒนาศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนได้อย่างเต็มที่ เมื่ออดีตนั้นเคยมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ เพื่อเสริมสร้างอาชีพเสริมให้กับสมาชิกมาแล้ว แต่จากปัญหาที่กล่าวมา ทำให้ต้องยกเลิกกลุ่มอาชีพนั้นไป

วัตถุประสงค์ข้อ 5 ศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน สิ่งที่เด่นชัดที่สุด ที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของหมู่บ้านนี้คือ ตัวผู้นำชุมชน และคณะกรรมการ ที่มีอยู่ โดยรวมแล้วประสิทธิภาพในเรื่องของการจัดการ และการบริหารงานชุมชนนั้น ทำได้อย่างดี พบได้จากการให้ความร่วมมือของสมาชิกในชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาชุมชน กิจกรรมสร้างสรรค์ภายในชุมชน หรือแม้กระทั่งเรื่องของเงินกองทุนหมู่บ้าน เช่น ปัญหาการค้างชำระเงินกองทุน ปัญหาที่ผู้ขอกู้มีความขัดแย้งกับคณะกรรมการผู้พิจารณา ไม่เกิดขึ้น เหตุผลที่ศักยภาพและความเข้มแข็งของหมู่บ้านนี้ มีความเด่นชัด นั้นคือ การคัดสรร และ เลือก ผู้นำของชุมชน โดยพิจารณาจากประสบการณ์ และที่สำคัญก็คือ การยอมรับนับถือ ไว้วางใจจากสมาชิกส่วนมากในชุมชน

บทสรุป

บทบาทของกองทุนเงินล้าน ในการพัฒนาหมู่บ้านนั้น จะเป็นการนำเอาดอกผลที่ได้ เช่น ดอกเบี้ย มาทำการพัฒนาสาธารณูปโภค และ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของหมู่บ้าน นอกจากนี้ ยังได้นำมาส่วนช่วยเหลือสำหรับผู้ด้อยโอกาส ภายในหมู่บ้าน และการส่งเสริมให้เกิดอาชีพเสริมในหมู่บ้าน จัดการรวมกลุ่ม และมีการทำกิจกรรมต่างๆ มาเป็นส่วนในการพัฒนาหมู่บ้าน กิจกรรมที่เด่นชัดที่สุด ก็คือการจัดการส่งเสริมให้หมู่บ้านมี 1 ผลิตภัณฑ์ 1 หมู่บ้าน ซึ่งจะช่วยเป็นการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้เป็นที่รู้จัก และ ช่วยส่งเสริมการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่หมู่บ้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสมาชิก ในหมู่บ้านได้ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี อีกทั้ง ผู้นำหมู่บ้าน มีการทำงานที่เป็นระบบ และสามารถทำงานร่วมกันได้ จึงเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาหมู่บ้านนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

หมู่บ้านสามารถที่จะจัดการ และมีการบริหารงานกองทุนได้อย่างดี และมีประสิทธิภาพ เพราะจากปัจจัยที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหมู่บ้าน หรือ สมาชิก ที่ได้มีการให้ความร่วมมือ กันเป็นอย่างดี และปัจจัยเหล่านี้ ก็เป็นตัวชี้ได้ว่า หมู่บ้านนี้มีศักยภาพเพียงพอ ในการจัดการบริหาร ในเรื่องของกองทุนใน

ด้านๆ ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการจัดสรร การให้กู้ การชำระเงินกู้ และการมีบทบาทของกองทุนที่มีต่อหมู่บ้าน สามารถที่จะกระทำได้ดีทันที เพราะในหมู่บ้าน มีการจัดการประชุมในระดับของคณะกรรมการ และ ในระดับสมาชิก นอกจากนี้ ยังมีการร่วมกันช่วยแสดงความเห็นในปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นของกองทุน หรือ ของหมู่บ้าน โดยการอาศัยการจัดเวทีประชาคมของหมู่บ้าน จึงสามารถที่จะหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาได้เป็นอย่างดี

ชาวบ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบของกองทุน มีทัศนคติที่ดีต่อกองทุน มีการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จัดสรรผลกำไรของกองทุนมีผู้นำที่มีความรู้ในการจัดทำกองทุน มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน สมาชิกในหมู่บ้านให้ความร่วมมือ มีการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน 15 คน มีการจัดทำระเบียบบริหารกองทุนร่วมกัน มีการนำเสนอระเบียบข้อบังคับเข้าที่ประชุมเพื่อเสนอมติที่ประชุม มีการประกาศให้ทราบโดยทั่วไป

นอกจากนี้ยังต้องมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพ สร้างรายได้มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ ก่อน จะดำเนินโครงการต้องมีการศึกษาวิธีการให้ละเอียดเสียก่อน ลงมือปฏิบัติจริง การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ การทำงานร่วมกัน การสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน การทำงานให้เต็มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คือควร มีการจัดแนะนำอาชีพเสริม ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลคอยให้คำแนะนำแก่ชาวบ้านในด้านต่างๆเช่นด้านการตลาด การทำบัญชีอย่างน้อยเดือนละครั้ง

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. **คู่มือการดำเนินงานสำหรับ
คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและ
อำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 32 หน้า
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. **คู่มือสำหรับประชาชน
เพื่อเตรียมการจัดตั้ง และดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุ
สภาลาดพร้าว.
- ฉัตรชัย พงศ์ประยูร. 2527. **ภูมิศาสตร์เมือง**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทวีศักดิ์ นพเกษร. **วิกฤตสังคมไทย 2540 กับบทบาทวิทยาการกระบวนการ** หนังสือชุด
ชุมชนเข้มแข็ง ลำดับที่ 2. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนเพื่อ
สังคม ธนาคารออมสิน. 34 หน้า
- ทิตยา สุวรรณขลุ และกองวิจัยประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน. 2541. **พัฒนาการ :
ความคาดหวัง บทบาทของพัฒนากร คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน และเจ้า
หน้าที่ระดับอำเภอ** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ไพศาล กิจเพชร. 2536. **การพัฒนาชุมชน**. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- วิจิต นันทสุวรรณ และ จำนง แรกพินิจ. 2541. **รายงานการวิจัยประกอบร่าง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ประเด็น บทบาทของชุมชนกับ
การศึกษา**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (เอกสารอัดสำเนา)
- สุริยา วีรวงศ์ และคณะ. ม.ป.ป. **รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาเพื่อหา
รูปแบบการปรับปรุงและส่งเสริมพฤติกรรมการกินของชาวชนบทภาค
กลาง ระยะที่ 2 (2529-2531)**. (เอกสารอัดสำเนา)
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. 2544. **วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน พลวัตรและศักยภาพ
ของชุมชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย. 240 หน้า